

SPREMLJANJE MEDIJEV V MONOŠTRU

Katarina Munda Hirnök

Uvod

Pri ohranjanju narodnostne identitete in za kontinuiran narodnostni razvoj je informiranje v maternem jeziku eden najpomembnejših dejavnikov. Za ohranjanje identitete manjšine je bistvenega pomena ohranjanje in razvoj njenih specifičnih značilnosti, med njimi maternega jezika, lastne kulture, občutka pripadnosti narodni skupnosti in sodelovanje pri odločanju o družbenih vprašanjih, ki zadevajo etnično identiteto narodne manjšine. Množični mediji imajo pri tem zelo pomembno vlogo. Posebno vplivni pa so na področju ohranjanja in razvijanja jezika in kulture narodne manjšine. Na narodnostno mešanem področju pokrivajo prostor sredstev množičnega obveščanja tri skupine sredstev: občila narodne manjšine, občila večinskega naroda in občila matičnega naroda. Prisotnost treh skupin medijev bi naj zagotavljala popolnejše zadovoljevanje potreb celotne skupnosti, še posebej pa potrebe pripadnikov narodne manjšine, ki jih ne morejo v celoti zadovoljiti mediji večinskega naroda. Koliko je v resnici izkoriščena ta možnost, je odvisno od tega, kako se te tri skupine medijev med seboj dopolnjujejo, in od pripravljenosti večinskega naroda, da pripadnikom narodne manjšine zagotovi potrebne pogoje za nemoteno spremljanje množičnih občil matičnega naroda, vključevanje manjšinske problematike v večinska občila in vzpostavitev čim širše mreže lastnih sredstev obveščanja.

V nadaljevanju bom predstavila, kako se kažejo nekateri od teh dejavnikov na narodnostno mešanem območju v Monoštru v Porabju.

1. Institucionalni vidik

Mediji slovenske narodne manjšine v Porabju so: časopis Porabje, slovenska oddaja na radiu Győr in TV oddaja Slovenski utrinki.¹

Časopis Porabje izhaja od l. 1991 vsakih štirinajst dni, na osmih straneh, v 850-ih izvodih. Ustanovitev samostojnega časopisa Porabje ima velik pomen za ohranjanje narodne identitete Slovencev na Madžarskem. S svojo vsebino seznanja bralce z dogajanjem v ožjem porabskem prostoru, na kratko informira o aktualnih političnih dogajanjih v Republiki Sloveniji in na Madžarskem. S ustreznim razmerjem med knjižno slovenščino in porabskim dialektom je uredništvu uspelo približati časopis vsem generacijam. Sto izvodov razpošljejo po Sloveniji, s tem tudi matični narod dobi več informacij o

¹ V času zbiranja podatkov za raziskavo Medetnični odnosi in narodna identiteta v mestu Monošter/Szentgotthárd (podatki so bili zbrani v času od 29. junija do 11. julija 1992) te oddaje še ni bilo.

Slovincih na Madžarskem. Med naročniki je tudi veliko Slovencev, ki so se odselili iz Porabja in živijo v manjših skupinah po Madžarskem. Za njih je časopis prav gotovo zelo močna vez oziroma posredniški dejavnik med rojstnim krajem in tistim madžarskim krajem, kjer živijo.

Slovenski program na radiu Győr deluje od l. 1979.² Do leta 1984 so bile oddaje na sporedu vsako drugo nedeljo po 15 minut. Od 1. aprila l. 1984 so oddaje polurne in tedenske. Slovenski program na radiu Győr je s svojo tematiko (kratek pregled političnih, kulturnih in gospodarskih dogodkov, pogovori, reportaže, komentarji v porabskem narečju) postal privlačen za Slovence na Madžarskem. Do 12. januarja 1992 je bila poslušanost te oddaje med Slovenci skoraj 100 odstotna. Ker je leta 1992 začel radio Győr oddajati na vzhodni UKV dolžini, je postala slišnost edinega slovenskega radijskega programa zelo omejena, saj ima v Monoštru in okolici le malo ljudi sprejemnik s to valovno dolžino.

Za ta ukrep ne moremo reči, da je bil protimanjšinski, saj nova valovna dolžina ne velja samo za slovenske oddaje na radiu Győr, ampak za ves program tega lokalnega radia in tudi za ostale radijske postaje na podeželju.

Televizijsko oddajo Slovenski utrinki pripravljajo v regionalnem studiu 2. programa madžarske televizije od oktobra leta 1992. Oddaje so na sporedu vsako drugo soboto dopoldan. To oddajo predvajajo tudi na TV Slovenija 1. Oddaja Slovenski utrinki prikazuje življenje slovenske manjšine na Madžarskem, občasno imajo prispevke tudi iz matične države.

Funkcija medijev narodne manjšine je v čim večji meri prispevati k ohranjanju in razvijanju maternega jezika oziroma k posredovanju lastnih kulturnih vrednot in krepi tvji kulturne zavesti ter k razvijanju in krepi tvji narodne identitete pripadnikov narodne manjšine.

Še v bližnji preteklosti je bil pretok informacij med Slovenci na Madžarskem in med državo matičnega naroda zelo omejen. Do l. 1992 je le nekaj družin dobivalo Pomurski Vestnik ali druge časopise iz Slovenije. Ta položaj se je izboljšal s podpisom pogodbe med madžarsko pošto in PTT podjetjem iz Slovenije, tako pride tedensko do zamenjave remitente. V Porabje prihaja 100-150 raznih dnevnikov, tednikov, revij. S pomočjo Zveze Slovencev na Madžarskem se periodika razpošilja po institucijah, vrtcih, šolah in pride tudi do prebivalcev v Porabju.³

Slovenske radijske postaje že dolga leta oddajajo programe, ki so namenjeni Slovincem v zamejstvu. Med temi ima v življenju Slovencev na Madžarskem pomembno vlogo Radio Murska Sobota, ki je s svojimi prispevki iz vsakdanjega življenja v Porabju postal zanimiv tudi za porabske poslušalce. Oddaja Panonski odmevi na Radiu Murska Sobota prikazuje delo in življenje v Porabju. Radijska oddaja Sotočje (oddaja je na prvem programu Radia Slovenija vsak ponedeljek zvečer) poroča o življenju slovenskih narodnih manjšin v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, občasno tudi o Slovincih v Radgonskem kotu. V novejšem času govori tudi o Slovincih na Hrvaškem. Televizijska oddaja Slovenci v zamejstvu (oddaja je na sporedu vsak mesec na drugem programu TV Slovenija ob sredah zvečer, ponovitev je na prvem programu TV Slovenija ob nedeljah

² V raziskavi smo dobili podatke o spremljanju celotnega programa Radia Győr, nismo pa dobili podatkov o spremljanju slovenske oddaje na tem radiu.

³ Do kakšne mere Slovenci v Porabju izkoristijo oziroma spremljajo te časopise, je težko odgovoriti. Ta oblika informiranja bo prišla do izraza šele čez čas, ko bodo ljudje boljše spoznali te časopise.

opoldne) poroča o življenju Slovencev v Avstriji, Italiji in na Madžarskem. Koncept oddaje je torej podoben radijski oddaji Sotočje. Preko teh oddaj lahko prebivalci Slovenije spoznajo življenje svojih sonarodnjakov izven slovenskih meja, pa tudi pripadniki slovenskih narodnih manjšin v posameznih državah se seznanjajo s problematiko slovenskih manjšin v drugih državah.

Mediji večinskega naroda omogočajo pripadnikom narodne manjšine vključevanje v širši družbeni prostor. Prisotnost medijev večinskega naroda kvantitativno daleč presega ostale skupine medijev. Zaradi tega in zaradi do nedavne omejene dosegljivosti drugih skupin medijev, imajo mediji večinskega naroda visoko pogostost spremljanja tako med Madžari kot tudi med pripadniki narodnih skupnosti. Seveda pa so mediji večinskega naroda ljudem zanimivi tudi zato, ker je iz njih mogoče dobiti celovito informacijo o dogajanju v širšem družbenem prostoru.

2. Metodologija

Podatki o spremljanju medijev v Monoštru so bili zbrani poleti leta 1992. Anketirali smo 602 polnoletna prebivalca Monoštra, 428 respondentov je bilo slučajno izbranih, med njimi je 91,5 % Madžarov, 7,5 % Slovencev in 1 % pripadnikov kake druge narodnosti. Zaradi preslabe zastopanosti Slovencev v vzorcu smo izbrali še 174 oseb, za katere smo predvidevali, da so slovenske narodnosti (podatke o Slovencih je zbrala iniciativna skupina za ustanavljanje Zveze Slovencev na Madžarskem). Med njimi se jih je 43,1 % izreklo za Madžare, 55,2 % za Slovence in 1,7 % za pripadnike kake druge narodnostne skupnosti. Prikazani podatki so zbrani na obeh populacijah. Podatke o spremljanju medijev smo zbrali s pomočjo sklopa vprašanj. Zanimalo nas je, kako pogosto respondenti berejo časopise, poslušajo oziroma gledajo radijske in televizijske oddaje.

Medije smo razvrstili v tri skupine: madžarski državni mediji-H (to so mediji, ki nastajajo na Madžarskem v madžarskem jeziku), slovenski državni mediji-S (nastajajo v Republiki Sloveniji v slovenskem jeziku), mediji madžarske manjšine v Sloveniji-MM (nastajajo v R Sloveniji v madžarskem jeziku), slovenski manjšinski mediji v R Madžarski-SM (nastajajo na Madžarskem v slovenskem jeziku). V skupino H smo uvrstili časopise: Vas Népe, Magyar Nemzet, Magyar Hírlap; radijski postaji: Győr, Budimpešta; televizijsko postajo: Budimpešta. V skupino S smo uvrstili časopisa: Vestnik, Delo; radijske postaje: Slovenija, Maribor, Murska Sobotica; televizijski postaji: Slovenija 1, Slovenija 2. V skupino MM smo uvrstili časopisa: Népújság, Muratáj; radijsko postajo Lendava in televizijsko oddajo TV Slovenija Hidak-Mostovi. V skupino SM pa smo uvrstili časopis Porabje.

Pogostost spremljanja medijev smo normirali v zalogo vrednosti od 0 do 10 (0 = nikoli, 3,33 = redko, 6,66 = pogosto, 10 = redno).

Analizirali smo pogostost spremljanja posameznih medijev in povprečne vrednosti pogostosti spremljanja posameznih skupin medijev.

3. Analiza podatkov

3.1. Pogostost spremljanja medijev

Pri pogostosti spremljanja medijev nas je zanimalo, kako pogosto prebivalci Monoštra spremljajo določene H, S, MM in SM medije. Respondenti so se odločali med štirimi možnostmi pogostosti spremljanja določenih konkretnih medijev (nikoli, redko, pogosto, redno).

Podatki o spremljanju medijev kažejo, da večina respondentov redno spremlja v prvi vrsti TV Budimpešto (93 %). Sledi časopis Vas Népe (79,7 %) in radio Budimpešta (79,4 %).

Respondenti skoraj nikoli ne spremljajo časopisov Delo in Muratáj. Ti podatki niti niso presenetljivi, saj je mogoče predvideti, da Madžari spremljajo zlasti H medije, ti mediji pa zanimajo tudi Slovence. Če navedemo še podatek o spremljanju časopisa Delo in Muratáj v Lendavi (Delo spremlja redno 20% respondentov, Muratáj pa samo 1,6% respondentov), so podatki o spremljanju teh medijev v Monoštru pričakovani.

Med MM mediji redno spremljajo zlasti radio Lendava, med S mediji pa radio Murska Sobota. Tako med Madžari kot med Slovenci je zelo priljubljena oddaja Čestitke poslušalcev.

V nadaljevanju bomo obravnavali pogostost spremljanja medijev po skupinah (H, MM, S in SM). V povprečju doseže raven spremljanja H medijev vrednost, ki je nekaj nižja kot pogosto (5,85). Glede na narodnostno strukturo bi pričakovali, da bo ta podatek višji, toda če vsebinsko analiziramo posamezne medije, ki so uvrščeni v to skupino, nas rezultati niti ne presenečajo. Za časopis Vas Népe vemo, da je zelo priljubljen v krogu prebivalcev Monoštra in tudi v vsem Porabju, saj gre za osrednji časopis Železne županije, iz katerega prebivalci Monoštra in okolice dobijo največ informacij o dogajanjih v ožjem geografskem prostoru. Te teme jih očitno bolj zanimajo kot podrobne informacije v državnem merilu, ki jih objavljata časopisa Magyar Nemzet in Magyar Hírlap. Televizija je prav gotovo tisti medij, ki s sliko in z živo besedo informira in privlači gledalce. TV postajo Budimpešta redno spremlja 93 % respondentov, kar govori v prid zgornji trditvi. Radijsko postajo Budimpešta redno spremlja 79,4 % respondentov, radio Győr pa 32,5 %. Pri spremljanju radijskih postaj ima radio Budimpešta višjo pogostost spremljanja kot radio Győr, ki pa je lokalne narave, pri časopisih je bilo stanje ravno obratno.

MM medije v povprečju spremljajo med nikoli in redko (1,13), s tendenco k vrednosti nikoli. Iz tega podatka lahko na prvi pogled sklepamo, da so prebivalci Monoštra dokaj nezainteresirani za MM medije. Toda če upoštevamo različne okoliščine, vidimo rezultate v drugi luči. Časopis Népszerűség obravnava predvsem narodnostni položaj prekmurskih Madžarov, v zadnjem času informira bralce tudi o stikih z R Madžarsko, redkokdaj najdemo članek, ki bi obravnaval stike med Lendavo in Monoštrom oz. med Madžari v Prekmurju in Slovenci v Porabju (v času raziskave je bilo tega še manj kot danes). Drugi razlog je v nedostopnosti, saj pride ta časopis v roke le redkih posameznikov. Sklepamo, da je bilo med respondenti malo takih, ki bi poznali ta časopis. Radijska postaja Lendava je bolj znana pri prebivalcih Monoštra (kot smo že omenili, predvsem zaradi spremljanja Čestitk poslušalcev). TV oddaja Hidak-Mostovi ravno tako ni dosto-

pna večini respondentov, saj marsikdo nima 1. programa slovenske TV. Če upoštevamo te razloge, je nizka povprečna vrednost pogostosti spremljanja MM medijev razumljiva.

Med SM mediji imamo podatke samo za časopis Porabje. V povprečju se spremlja med nikoli in redko (1,81), s tendenco k vrednosti redko. Ker je jezik časopisa knjižna slovenščina s kombinacijo porabskega narečja (članki v madžarščini so redki), je razumljivo, da ta časopis berejo le tisti, ki na določeni ravni obvladajo slovenski jezik. Kljub dejstvu, da gre za obmejni prostor, kjer so stiki med Porabjem in Slovenijo že tradicionalni (sicer v preteklosti zaradi zaprtosti omejeni), se respondenti madžarske narodnosti niso usposabljali v slovenskem jeziku, torej časopis Porabje spremljajo tisti respondenti, ki znajo slovensko. V času naše raziskave časopis Porabje še ni bil razširjen in uveljavljen v Monoštru, to pojasnjuje nizko stopnjo spremljanja tega časopisa. Domnevamo, da bi bili rezultati pogostosti spremljanja manjšinskih medijev, če bi vprašanja respondentom ponovili danes, precej drugačni in sicer višji (ta domneva še bolj velja za slovenske vasi v okolici Monoštra, kjer živijo Slovenci v večini in so manj asimilirani kot v Monoštru).

S mediji se v povprečju spremljajo med nikoli in redko (1,82), s tendenco k vrednosti redko. Časopisi, radijske in televizijske oddaje so najbrž zaradi težje dosegljivosti, zahtevnega knjižnega jezika, za prebivalce Monoštra manj zanimivi. Politične, gospodarske spremembe, dvostranski sporazumi med R Slovenijo in R Madžarsko bodo gotovo pozitivno vplivali na področje informiranja in tudi na mišljenje ljudi o sosedskih in medsebojnih odnosih. Zanimivo je, da se časopis Porabje in mediji iz skupine S v povprečju spremljajo enako pogosto.

3.2. Pogostost spremljanja medijev glede na pripadnost etnični skupnosti

Primerjali smo pogostost spremljanja medijev glede na pripadnost slovenski in madžarski etnični skupnosti. Respondente smo razdelili na tri skupine: Slovenci, Madžari in »Madžari«. V skupino Slovenci smo uvrstili tiste respondente, ki so se izrekli za Slovence. Respondente, ki so se izrekli za Madžare pa smo razdelili v dve skupini: Madžari iz naključnega vzorca in »Madžari« iz namernega vzorca potencialnih Slovencev.

H medije spremljajo Slovenci (6,24) pogosteje kot »Madžari« (5,88), sledi skupina Madžari s povprečno vrednostjo 5,7. Iz podatkov vidimo, da to skupino medijev spremljajo vse etnične skupine dokaj intenzivno, kar govori v prid razširjenosti in tudi priljubljenosti (predvidevamo, da zaradi celovitejše obveščenosti bralcev) te skupine medijev. Preseneča nas podatek, da Madžari »svoje« medije spremljajo manj intenzivno kot Slovenci.

Povprečna vrednost pogostosti spremljanja MM medijev je sledeča: Slovenci (1,50), Madžari (1,07) in »Madžari« (0,79).

Pri pogostosti spremljanja MM medijev bi pričakovali, da bodo največ zanimanja pokazali Madžari, saj vendar gre za informacije o sonarodnjakih v sosednji državi. Nizka stopnja pogostosti spremljanja kaže na to, da so Madžarom v Monoštru malo znani Madžari v Prekmurju. Iz teh podatkov sklepamo, da je desetletna zaprtost tega območja pustila negativne posledice na prebivalcih Monoštra. Ena izmed teh posledic je premalo informacij in s tem premalo vedenja o sosednji pokrajini in o njihovih ljudeh.

SM medije spremljajo Slovenci (5,2) pogosteje kot »Madžari« (3,39), medtem, ko je pogostost spremljanja pri Madžarih (0,37) znatno nižja. Ti podatki odražajo odnos teh etničnih skupin do SM medijev. »Madžari« sicer zaostajajo za Slovenci, toda kljub temu je povprečna vrednost pogostosti spremljanja za nas pričakovana, iz tega lahko sklepamo, da »Madžari« niso popolnoma indiferentni do SM, kar bi lahko rekli za Madžare.

S medije najpogosteje spremljajo Slovenci (3,16), sledijo jim »Madžari« (2,15) in potem Madžari s povprečno vrednostjo 1,31. Ti podatki nam kažejo položaj S medijev v Monoštru in so bili pričakovani. Slovenci kažejo določeno stopnjo zanimanja za dogajanja v sosednji državi.

Sklepamo lahko, da pri vseh skupinah medijev pripadnost etnični skupnosti vpliva na pogostost spremljanja.⁴

Rezultati pogostosti spremljanja posameznih skupin medijev po etnični pripadnosti so pokazali, da Slovenci spremljajo vse skupine medijev v povprečju pogosteje kot Madžari in »Madžari«. Ta razlika je največja pri spremljanju časopisa Porabje. Pri spremljanju S medijev je ta razlika dosti manjša, vendar kljub temu očitna. Pri H medijih in pri MM medijih pa je ta razlika med povprečji pogostosti spremljanja med »Madžari«, Madžari in Slovenci relativno majhna.

Pri analizi pogostosti spremljanja glede na etnično pripadnost je zelo zanimiva skupina ti. »Madžari«. Podatki so pokazali, da »Madžari« spremljajo vse skupine medijev (razen MM) pogosteje kot Madžari. SM in S medije spremljajo veliko bolj intenzivno kot Madžari. Iz teh podatkov lahko sklepamo, da ti respondenti znajo slovensko. Torej so se zaradi določenih razlogov opredelili za Madžare, jezikovno pa se še niso popolnoma asimilirali.

Tabela 1: Primerjava pogostosti spremljanja medijev pri pripadnikih narodnih manjšin na obeh straneh slovensko-madžarske meje

	Lendava	Monošter
skupni na medijev	povprečna vrednost	povprečna vrednost
mediji večinskega naroda	6,62	6,24
manjšinski mediji	7,29	5,20
mediji iz države matičnega naroda	2,85	3,16

⁴ Analiza variance:

Za vsako skupino medijev testiramo ničelno hipotezo, da pripadnost etnični skupnosti ne vpliva na pogostost spremljanja te skupine medijev. Testno hipotezo zavrnilo na zelo nizki stopnji značilnosti, kar pomeni, da je velika verjetnost nasprotne hipoteze. Nasprotna hipoteza pa je, da pripadnost etnični skupnosti vpliva na pogostost spremljanja skupine medijev, ki se testira.

Pri primerjanju pogostosti spremljanja medijev pri Madžarih v Lendavi in pri Slovencih v Monoštru je opazna razlika pri spremljanju manjšinskih medijev. Razliko pri pogostosti spremljanja manjšinskih medijev lahko razlagamo s stanjem v obeh mestih (samo en manjšinski medij v Monoštru in še ta v začetni fazi, medtem, ko imajo manjšinski mediji v Lendavi že svojo tradicijo in so uveljavljeni). Zanimivo je, da Slovenci v Monoštru v povprečju pogosteje spremljajo medije iz države matičnega naroda kot Madžari v Lendavi. To razliko si lahko razlagamo s tem, da smo v Monoštru v skupino medijev iz države matičnega naroda uvrstili več lokalnih medijev kot v Lendavi, pa tudi sicer je bil vsaj v preteklosti, pogled čez mejo v Slovenijo bolj privlačen kakor na Madžarsko.

Sklep

Rezultati pogostosti spremljanja medijev so pokazali, da se med prebivalci Monoštra najpogosteje spremljajo H mediji. Mediji S, MM in SM se spremljajo v znatno manjši meri. Ti rezultati kažejo stanje v Monoštru l. 1992. Če bi hoteli dobiti današnjo sliko, bi bilo zanimivo omenjeno raziskavo dopolniti s spremembami, ki so nastale po izvedbi raziskave in jo ponoviti. To nameravamo izvesti l. 1995. Primerjalni podatki bodo pokazali, kakšno vlogo in pomen imajo in v kakšni meri so se uveljavili tisti mediji (predvsem slovenski manjšinski), ki so bili v času raziskave šele v razvoju ali jih še sploh ni bilo. Tukaj treba omeniti časopis Porabje (izhaja od februarja l.1991) in televizijsko oddajo Slovenski utrinki (od oktobra l. 1992). Izid samostojnega časopisa Porabje pomeni neke vrste prelomnico v informiranju Slovencev v Porabju. Štirinajstdnevnik Porabje se je nedvomno uveljavil v teh letih, podobna trditev velja za televizijsko oddajo Slovenski utrinki. S to oddajo so dobili porabski Slovenci nekaj, kar marsikatera manjšina v Evropi že ima, nekatere pa še ne. So pa zaskrbljujoče razmere pri slovenski oddaji na radiu Győr, saj ima poleg časopisa in televizijske oddaje pomembno vlogo pri informiranju porabskih Slovencev. Zato bi bilo potrebno nekako doseči, da bi bile oddaje na frekvenci, ki je dostopna večini poslušalcev, na drugi strani pa bo treba razmišljati o podaljšanju radijske oddaje (trenutno traja 25 minut). Ne zaradi recipročnosti, ampak zaradi primerjave, treba poudariti, da imajo vse manjšine okoli Slovenije vsakodnevne radijske oddaje (Slovenci na Koroškem, v Italiji; gradiščanski Hrvati; Italijani in Madžari v Sloveniji). Menim, da so samo skupne informacije iz časopisa, radia in televizije ustrezna oblika narodnostnega obveščanja, če manjka en člen (četudi delno) je pomanjkljivost očitna in ima svoje negativne posledice.

Poudariti je treba, da so sedanje razmere v Porabju dosti boljše kot pred leti, so pa tudi pomanjkljivosti, ki jih ni mogoče odpraviti na hiter način.

Tudi zakonske spremembe v R Sloveniji in v R Madžarski, ki so bile sprejete po izvedbi raziskave po l. 1992 (Zakon o pravicah narodnih in etničnih manjšin⁵, Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in

⁵ 18. člen Zakona št. LXXVII. iz leta 1993 o pravicah narodnih manjšin določa:

»(1) Radio in televizija v javni službi - na podlagi določb posebnega zakona - zagotavlja redno pripravo in oddajanje narodnih in etničnih manjšinskih sporedov.

(2) Na področjih, kjer prebivajo pripadniki manjšin, bo država - tudi s pomočjo mednarodnih pogodb - pospešila in omogočila sprejemanje radijskih in televizijskih oddaj, izvirajočih iz matične države.«

madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji⁶) bodo prav gotovo pozitivno vplivale na medije oziroma na informiranje porabskih Slovencev.

Tudi RTV Slovenija je izenačila svoj odnos do porabskih Slovencev, saj je 15. aprila letos odprla delovno mesto za dopisnika iz madžarskega zamejstva (v Avstriji na Koroškem in v Italiji imajo že desetletja stalne dopisnike). Ta odločitev bo prav gotovo pozitivno vplivala na informiranost države matičnega naroda o Slovencih na Madžarskem, kajti do zdaj so bile informacije o dogajanjih na Madžarskem dokaj neredne in skromne.

⁶ 5. člen sporazuma določa:

»Podpisnici priznavata pravico manjšin do informiranja v maternem jeziku v tisku, radiu in televiziji. V ta namen zagotavljata lastno informacijsko dejavnost manjšin in njen razvoj. Podpirata svoboden pretok informacij v jezikih manjšin ter sodelovanje med matičnimi občili manjšin večinskih narodov. Pogodbenici bosta skrbeli za možnost sprejemanja domačih radijskih in televizijskih programov, kakor tudi radijskih in televizijskih programov matičnega naroda ter za redne in ustrezne programske termine radijskih in televizijskih oddaj v maternem jeziku.«

Sporazum sta podpisala zunanja ministra držav v Ljubljani 6. novembra 1992.

Literatura:

Albina Nečak Lük, MASS MEDIA AND THE PROMOTION OF THE MINORITY LANGUAGES, *Minority languages and mass communitation*, Ljubljana, 1987.

Ernest Ružič, MEDIJI IN MANJŠINA, v: *Slovenski koledar 1994*, Monošter, 1994, 83-86.

Francek Mukič, BI RADI RADIO?, v: *Porabje*, leto IV, št. 9, Monošter, 1994, 4.

Katarina Munda Hirnök, MEDIJI IN SLOVENSKA MANJŠINA NA MADŽARSKEM, v: *Slovenski koledar 1994*, Monošter, 1994, 87-90.

Katarina Munda Hirnök, JAVNA OBČILA NA NARODNOSTNO MEŠANEM OBMOČJU V LENDAVI, v: *RIG 28*, Ljubljana, 1994, 46-64.

Marijana Sukič, OD PRIJATELA DO SLOVENSKIH UTRINKOV (Informiranje v slovenskem jeziku med porabskimi Slovenci), v: *RIG 26-27*, Ljubljana, 1992, 249-253.

Summary

The use of media in Monošter

The analysis of data on the frequency of media usage shows the role and significance of media (majority nation media, ethnic minority media, parent state media, as well as the Hungarian minority media in Prekmurje) in the information supply of the inhabitants of Monošter in Porabje (the Raba region) in Hungary. Regarding the frequency of the media usage, average values of the frequency of individual media usage were analysed. These data prove that respondents prefer to use the media of the majority nation while the degree of the usage frequency of minority media and parent state media is much lower. The results of the media usage frequency analysis of individual groups of media according to ethnic adherence indicated that Slovenes use all media with greater average frequency than Hungarians.

Regarding the data assessment it should be taken into account that the opinion poll was performed in 1992 when some media were still in their initial phase or were non-existent (minority media primarily), which is undoubtedly reflected in the respondents' answers.